

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2025-802

5.8.2025

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Gebyr for uforsikret motorvogn – opphør av forsikring – disp. – helse

Klager ble ilagt gebyr for manglende forsikring 23.6.21, etter at forsikringsavtalen gikk til opphør grunnet manglende betaling 15.6.21. Kjøretøyet ble forsikret igjen 16.9.22. Klager anførte at han ikke hadde oppdaget at kjøretøyet var uforsikret fordi det var tatt utleggspant i det, og at det ikke var i bruk. Trafikkforsikringsforeningen mente at utleggspant ikke var det samme som at kjøretøyet var beslaglagt, og at bruddet på forsikringsplikten ikke var unnskyldelig, da det ikke var dokumentert at sykdom gjorde klager var helt ute av stand til å overholde forsikringsplikten. Nemnda kom til at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke forelå forhold som tilsa at klager var forhindret fra å overholde forsikringsplikten på kjøretøyet. Nemnda kom videre til at det ikke var grunnlag for å gi dispensasjon for gebyret.

GEBYRETS STØRRELSE: 16.6.21 – 15.9.22

Saksfremstilling

Det fremgår av Kjøretøysregisteret at klager er oppført som eier av det aktuelle kjøretøyet.

Kjøretøyet var forsikret frem til og med 15.6.21, da forsikringen gikk til opphør. Den 22.6.21 la forsikringsforetaket inn opplysning i TFFAuto om at forsikringen hadde opphørt, og Trafikkforsikringsforeningen varslet klager elektronisk om at kjøretøyet fremstod som uforsikret på SMS og e-post samme dag. Kjøretøyet ble igjen forsikret 16.9.22.

Trafikkforsikringsforeningen ila klager gebyr for perioden fra og med 16.6.21 til og med 15.9.22. Gebyrkravet ble sendt til klagers Digipost 23.6.21.

Klager klaget på gebyrileggelsen 11.11.24. Klager påpekte blant annet at han ikke hadde oppdaget at kjøretøyet var uforsikret, og at det stod ubrukt fra tidspunktet det var tatt pant i det. Klager viste også til at han ikke hadde råd til å betale fordi han mottok arbeidsavklaringspenger.

Trafikkforsikringsforeningen ba klager om å dokumentere at bruddet på forsikringsplikten skyldtes forhold utenfor hans kontroll. Klager fremla en legeerklæring datert 22.11.24, hvor det stod følgende:

Bekrefter med dette brevet at pas har vært sykemeldt i perioden angående denne saken.
Pasient går på arbeidsavklaring penger og behandler med sterke smertestillende.
Pas er diagnostisert med kronisk ryggsmerte og knær smerter.

Klager fremla også dokumentasjon på at det var tatt utleggspant i kjøretøyet fra og med 21.6.21.

Trafikkforsikringsforeningen innhentet kommentar fra forsikringsforetaket om opphøret.

Forsikringsforetaket dokumenterte gjennom sitt interne loggføringssystem at det hadde sendt klager SMS med opplysninger om manglende betaling, og kopi av inkassovarsel, utstedt 22.6.21,

med informasjon om at avtalen opphørte fra og med 15.6.21. Foretaket forklarte også følgende:

Vi har undersøkt saken og ser vi har sendt kunden følgende:

25/05: SMS betalingspåminnelse sendt kunden

17/06: SMS med informasjon om betalingspåminnelsen. Her sto det detaljert hva kunde måtte gjøre og hva den gjaldt

22/06: Ny sms bet nok en betalingspåminnelse + annullasjonskrav

Kundte ringte oss 22/06/21 fikk beskjed om å betale og ta kontakt på nytt, dersom han ønsket å åpne forsikringen igjen. Vi kan ikke se at kunden kontakte oss igjen for en god stund etterpå

Trafikksforsikringsforeningen ga ikke medhold i klagen, og saken ble overført til sekretariatet for Finansklagenemnda for ny vurdering. Klager har opprettholdt klagen.

Partenes anførsler

Klager har anført at han ikke oppdaget at kjøretøyet var uforsikret, da han ikke lenger hadde rådighet over kjøretøyet og trodde det ville bli hentet ettersom det var tatt utleggsant i det. Klager viser også til at kjøretøyet stod parkert og ubrukt fra tidspunktet det var tatt pant i det. Klager mottar arbeidsavklaringspenger på grunn av sykdom, og har ikke råd til å betale.

Trafikksforsikringsforeningen har anført at kjøretøyet var uforsikret 16.6.21 – 15.9.22, og at det ble forsikret igjen 16.9.22. Foreningen viser til at gebyrkravet anses betryggende sendt og mottatt.

Trafikksforsikringsforeningen mener at bruddet på forsikringsplikten ikke kan anses unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Forsikringen opphørte på grunn av manglende betaling, og betalingsmislighold vil som utgangspunkt regnes som et forhold innenfor forsikringstakerens kontroll. Det at en motorvogn ikke er i bruk eller i brukbar stand, fritar ikke eieren fra forsikringsplikten. At det var tatt utleggsant i kjøretøyet, er ikke det samme som at kjøretøyet er beslaglagt, og fritar ikke for forsikringsplikten. Trafikksforsikringsforeningen finner ikke grunn til å ettergi gebyret på bakgrunn av legeerklæringen klager har fremlagt, da det ikke fremgår at klager i hele gebyrperioden har vært helt ute av stand til å håndtere saken eller bedt om hjelp til å håndtere saken.

Foreningen viser ellers til at klager var i kontakt med forsikringsselskapet før gebyret ble ilagt og måtte derfor være kjent med at forsikringen var opphørt. Foreningen opplyser at det ble sendt utleggsbegjæring 22.3.24, men at utleggsforretning ikke er avholdt.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet kom til at det ikke var grunnlag for å gi klager medhold. Begrunnelsen fra sekretariatet er inntatt under:

Vilkårene for gebyrlegging

Etter bilansvarslova § 15 første punktum skal alle registreringspliktige kjøretøy være forsikret. Dersom forsikringsplikten ikke overholdes, skal Trafikksforsikringsforeningen ilegge eieren av kjøretøyet et gebyr, se bilansvarsloven § 17a. Gebyret skal ilegges på bakgrunn av antall døgn kjøretøyet har vært uforsikret, se forskrift om gebyr for uforsikret motorvogn mv. (heretter omtalt som gebyrforskriften) §§ 4 og 5.

Det fremgår av TFFAuto at forsikringen opphørte 15.6.21, slik at kjøretøyet var uforsikret fra og med 16.6.21.

Du har anført at kjøretøyet stod parkert og ikke var i bruk fra det tidspunktet det ble tatt pant i kjøretøyet, da du ikke rådde over kjøretøyet etter at det ble tatt pant i kjøretøyet. Du har dokumentert at det ble tatt utleggsant 21.6.21.

Finansklagenemnda Skade (TFF Gebyr) har behandlet spørsmålet om forsikringsplikt for kjøretøy som ikke er bruk en rekke ganger. I avgjørelsen FinKN 2025-281 uttalte nemnda følgende:

Nemnda har i en rekke saker blitt møtt med anførselen om at man ikke trenger å forsikre et kjøretøy som ikke er i bruk. Selv om både sekretariatet og nemnda har påpekt at dette er uriktig i en rekke

saker, gjentas argumentasjonen stadig. Den uriktige rettsoppfatningen fører til at gebyr ilegges, men viktigere er det at også et lagret kjøretøy kan representere et betydelig farepotensial. Eksempler på det finner man i to avgjørelser fra Høyesterett. Dommen i HR-2021-822-A carport gjaldt en bil som sto parkert i en carport. Bilen begynte å brenne som følge av svikt i det elektriske anlegget, og brannen som oppsto, voldt skade på bygninger. Saken i HR-2024-2350-A gjaldt en motorsykel som var satt inn på et verksted for reparasjon. Under verkstedsoppholdet oppsto det brann ved undersiden av bensintanken, mest sannsynlig som følge av en elektrisk feil grunnet svikt i isolasjonen. Det ble omfattende skader på andre kjøretøyer, utstyr, varelager og selve bygningen. I begge sakene kom Høyesterett til at kjøretøyenes ansvarsforsikring dekket skadene, og det er derfor etter nemndas syn viktig at også kjøretøyer som ikke brukes, er forsikret.

Høyesterettsavgjørelsene som nemnda refererer til, viser at også kjøretøy som er parkert eller innelåst kan utgjøre skade. Nemnda uttalte at forsikringsplikten derfor også gjelder for kjøretøy som ikke er i bruk.

Vi bemerker at forsikringsplikten ikke opphørte selv om det ble tatt utleggspant i kjøretøyet, da du fortsatt var registrert som eier, og kjøretøyet var påregistrert.

Vi vil også vise til at kjøretøyet var uforsikret fra og med 16.6.21, og slik at kjøretøyet uansett var uforsikret i seks dager før det ble tatt utleggspant.

Du tegnet forsikring på kjøretøyet 16.9.22. Kjøretøyet ditt var dermed registrert og forsikringspliktig i gebyrperioden. Gebyrileggelsen for perioden fra og med 16.6.21 til og med 15.9.22 fremstår som korrekt ilagt etter forskriften §§ 4 og 5.

Slik saken er opplyst har også Trafikkforsikringsforeningen varslet og ilagt gebyret i tråd med gebyrforskriften §§ 6 og 7.

Vilkårene for dispensasjon (hel eller delvis ettergivelse av gebyret)

Spørsmålet blir så om det er forhold i denne saken som gir grunnlag for dispensasjon fra gebyrplikten.

Når vilkårene for gebyrileggelse er oppfylt, må gebyret som utgangspunkt betales. Etter bilansvarslova § 17 a annet ledd, jf. gebyrforskriften § 9 kan gebyret imidlertid ettergis helt eller delvis dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som «unnskyldeelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll».

Nemnda uttalte i avgjørelsen FinKN 2020-189 følgende om utgangspunktet for vurderingen:

Det fremgår av forarbeidene til lovbestemmelsen (Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018 pkt. 15.10 at den forsikringspliktige er ansvarlig for alle forhold innenfor egen "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende er noe å bebreide. Alt som den forsikringspliktige selv har kunnet påvirke anses som kontrollerbart. Departementet uttaler videre at dispensasjonsadgangen skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger forhold utenfor den forsikringspliktiges forhold, påhviler den som påberoper seg en slik omstendighet.

Det fremgår videre av nemndas praksis at det sentrale i vurderingen av dispensasjonsadgangen er om klager hadde handlingsalternativer for å opprettholde forsikringsplikten og unngå gebyrileggelse, se for eksempel FinKN 2023-14.

Du har anført at du mottar arbeidsavklaringspenger på grunn av sykdom, og ikke har råd til å betale det ilagte gebyret.

Når det gjelder manglende forsikring på kjøretøy, har nemnda i flere avgjørelser lagt til grunn at det skal svært mye til for å gi dispensasjon i de tilfellene en forsikring har gått til opphør på grunn av manglende betaling, se for eksempel FinKN 2022-129. Dette fordi enhver selv har ansvar for å betale sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.

Det er på det rene at forsikringen gikk til opphør på grunn av manglende betaling, og slik saken er opplyst fremstår det som om forsikringsforetaket varslet deg om forsikringens opphør i tråd med forsikringsavtaleloven. Det dreier seg altså om et mislighold av plikten til å ordne med en forpliktelse som du hadde påtatt deg som eier av et forsikringspliktig kjøretøy. Dette vil som utgangspunkt anses som et forhold innenfor din kontrollsfære, se blant annet nemndas avgjørelse FinKN 2023-13. Nemnda uttalte i avgjørelsen FinKN 2019-373 at dårlig økonomi «kun i helt ekstraordinære tilfeller vil kunne åpne for dispensasjon fra ilagt gebyr».

Å ha en svak økonomi er ikke å anse som et ekstraordinært tilfelle, og nemnda har uttalt at egen økonomi tilhører forhold som ligger innenfor hver enkelt sin kontrollsfære, jf. FinKN 2019-811. Det er forventet at man ikke påtar seg større økonomiske forpliktelser enn man kan håndtere. Forsikringen gikk til opphør grunnet betalingsmislighold, og vi kan ikke se at det gir grunnlag for å ettergi gebyret.

Du har også anført at du er syk, og lagt frem en legeerklæring hvor det står at du har vært sykemeldt i gebyrperioden, at du behandles med sterke smertestillende og at du har kroniske smerter i ryggen og knærne.

Det forhold at sykdom har virket inn og gjort det vanskelig å foreta seg det som er nødvendig for å hindre at det påløper gebyr, har ikke blitt ansett som tilstrekkelig til å fritta for gebyrplikt, jf. blant annet nemndsavgjørelsen FinKN 2019-218. Dispensasjon forutsetter at det legges frem dokumentasjon som tilsier at man som følge av helsemessige forhold nærmest har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påligger en eier av et kjøretøy. I FinKN 2023-779 uttalte nemnda følgende om vurderingen:

Det skal etter dette mye til for at det skal være adgang til å gi dispensasjon, også i de tilfeller der sykdom påberopes som fritaksgrunn. Som sekretariatet har påvist, har nemnda i flere tidligere avgjørelser lagt til grunn at man må sannsynliggjøre at man nærmest har vært helt ute av stand til å ivareta de plikter som påhviler en eier av et kjøretøy. Lengre sykehusopphold kan tenkes å være et eksempel på dette, men med dagens teknologiske muligheter vil man også fra sykehus kunne sørge for betaling av sine løpende forpliktelser.

Legeerklæringen du har fremlagt viser at du har hatt en krevende helsesituasjon, men vi kan ikke se at erklæringen dokumenterer at du har vært helt ute av stand til å overholde forsikringsplikten.

Du har også anført at du ikke oppdaget at kjøretøyet var uforsikret fordi du trodde at det ville bli hentet, ettersom det ble tatt utleggspant i kjøretøyet. Vi viser i denne sammenheng til nemndas uttalelser i avgjørelsen FinKN 2022-837 om rettsvillfarelse:

Rettsvillfarelse, uvitenhet om reglenes forekomst eller feilaktig forståelse av gjeldende regelverk, er ikke, slik nemnda tidligere har redegjort for, utelukket som dispensasjonsgrunn, men det skal svært mye til.

Begrunnelsen er at det er den enkelte borgers plikt å sette seg inn i reglene som gjelder på det området man ønsker å bevege seg inn på, og man må i utstrakt grad ta ansvaret for egen forståelse eller misforståelse av reglene.

Du mener at du ikke var klar over at forsikringen hadde opphørt, og det foreligger dermed en villfarelse om de faktiske forhold. Sekretariatet er av den oppfatning at slik som ved rettsvillfarelse, må man i utstrakt grad ta ansvaret for egen forståelse eller misforståelse av de faktiske forhold. Vi bemerker til at du gjentatte ganger ble varslet av forsikringsforetaket på SMS om at forsikringen ville opphøre dersom du ikke betalte premien, og forstår det også slik at du snakket med foretaket på telefon 22.6.21, og fikk beskjed om at du måtte betale og tegne forsikring på nytt, dersom du ville gjenopprette forsikringen. Du ble også varslet av Trafikkforsikringsforeningen om at kjøretøyet var uforsikret på SMS og e-post 22.6.21. Videre mottok du gebyrkrav på Digipost 23.6.21, og foreningen sender normalt ut krav hver 14. dag etter at gebyret begynner å løpe.

Du har dermed fått flere varsler om forsikringens opphør og påfølgende gebyrileggelse, og det er ikke opplyst at du ikke har mottatt varslene. Vi mener derfor at eventuell villfarelse om forsikringens opphør ikke kan anses som et unnskyldelig forhold utenfor din kontroll.

Avslutningsvis vil vi vise til at reglene om dispensasjon skal praktiseres strengt, blant annet for å ivareta likebehandlingshensyn. I forarbeidene ble det også fremhevet at det ikke er av betydning om den ansvarlige kan bebreides eller ikke. Det avgjørende er om årsaken til den uforsikrede perioden skyldes forhold utenfor din kontroll. Vi kan dessverre ikke se at det er tilfellet i din sak.

Gebyret kan derfor ikke ettergis, jf. bilansvarslova § 17 a annet ledd og forskriften § 9.

Lemping av størrelsen på gebyret

Gebyrperioden i denne saken er svært lang. Når det gjelder forhold som er ikke er omfattet av bestemmelsen i gebyrforskriften § 9, er det opp til Trafikkforsikringsforeningen å vurdere om gebyret helt eller delvis bør ettergis (se avgjørelsen FinKN 2019-083). Det kan i enkelte tilfeller være grunnlag for å ettergi gebyret selv om vilkårene for dispensasjon ikke er oppfylt. Om dette heter det i Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og

toll 2018 side 202:

Utover tilfellet som i annet ledd er angitt som ettergivelsesgrunn, vil det først og fremst være i særlige tilfeller at det kan være aktuelt å ettergi kravet. Trafikksforsikringsforeningen vil også kunne lempe på et krav ut fra rene innfordringsmessige hensyn.

Det fremgår av også av de nevnte forarbeidene (side 200) at Trafikksforsikringsforeningen har en aktivitetsplikt til å følge opp unnlaterelser av å betale gebyr.

Finansklagenemnda kan ikke ta stilling til rene spørsmål om lemping, og du må derfor eventuelt ta kontakt med Trafikksforsikringsforeningen når det gjelder dette.

Problemstillingen for nemnda

Spørsmålet til nemnda er om gebyret er korrekt ilagt, og om det er grunnlag for dispensasjon.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Klager mener at han ikke kan klandres for at kjøretøyet ble uforsikret fordi det ble tatt utlegg i kjøretøyet med beskjed om at han ikke måtte bruke det eller på annen måte disponere over det til skade for utlegghaveren.

Det følger direkte av bilansvarslova § 15 første setning at forsikringsplikten er knyttet til om et kjøretøy er registrert eller skulle vært registrert eller ha kjennemerke etter vegtrafikkloven. Så lenge det er registrert, plikter man å ha i det minste ansvarsforsikring for all skade som kjøretøyet kan forvolde, og som faller inn under lovens kapittel II. Forsikringsplikten er således knyttet til reguleringsreglene, ikke til om kjøretøyet er i bruk eller ikke.

Det fremgår av TFFAuto at klager ble registrert som eier av kjøretøyet 2.3.21. Han tegnet forsikring, men misligholdt sin plikt til å betale forsikringspremien etter kort tid. Hans forsikringsselskap har fremlagt kopi av første elektroniske melding på telefon (sms) allerede 25.5.21 som påpeker at betalingsforpliktelsen er misligholdt. Utleggspantet, som så vidt skjønnes er til fordel for Svea Finans AS, ble først tinglyst 18.6.21, og det er således ikke sannsynliggjort noen sammenheng mellom betalingsforpliktelsen og utlegget som ble tatt.

Han fikk ytterligere varsler fra sitt forsikringsforetak 17.6 og 22.6.21. Samme dag, den 22.6.21, fikk han sms og e-post fra Trafikksforsikringsforeningen om at han pliktet å betale gebyr fordi kjøretøyet var uforsikret fra og med 16.6.21 slik han også var varslet om fra sitt forsikringsforetak. Han ringte også sitt forsikringsforetak 22.6.21 og fikk beskjed om at han måtte betale forsikringspremien for å unngå fortsatt gebyr. Dagen etter fikk han Digipost med vedtak om gebyr der det klart fremgikk hva han kunne gjøre for å unngå fortsatt gebyr. I punkt 3 sto det at han, dersom kjøretøyet ikke var i bruk, kunne levere skiltene til Statens vegvesen. Avregistrering ville også ivareta utlegghaverens interesser på en god måte.

Hans henvisning til rådighetsforbudet kan under disse omstendigheter ikke føre frem.

Klager har lagt frem erklæring om sykdom med derav følgende reduksjon av inntekt som grunnlag for å dispensere fra det ilagte gebyret.

Legeerklæringen som er avgitt lang tid etter gebyrperiodens avslutning, inneholder ingen tidsangivelse for når de angitte smertetilstander oppsto og/eller hvordan klager responderer på medisineren. Kroniske ryggsmarter og smertende knær er uansett ikke tilstander som kan unnskylde manglende betaling av løpende forpliktelser eller muligheter for å treffe relevante tiltak med tanke på å stoppe løpende gebyrer ved for eksempel å avregistrere et uforsikret kjøretøy. Skiltene kan leveres på stasjonene til Statens vegvesen eller sendes i posten.

Avregistrering av kjøretøyet på et tidlig tidspunkt ville ha stoppet kravet på forsikringspremie og derved bedret klagers økonomi, og uvitenhet om at forsikringsplikten er knyttet til

registreringsreglene er heller ikke dispensasjonsgrunn. Klager var klar over forsikringsplikten da han kjøpte kjøretøyet, og han fikk også tidlig i gebyrperioden beskjed om at han måtte betale forsikringen eller avregistrere kjøretøyet dersom det ikke skulle brukes.

Klagen har etter dette ikke ført frem, og klager plikter da å betale gebyret for hele gebyrperioden.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Trafikkforsikringsforeningen gis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Berit Aamodt (forbrukerrepresentant)